

Responsabilitat i aspecte legislatiu de l'accessibilitat

En el sistema de promoció de l'accessibilitat, els avenços en quan al grau o nivell d'accessibilitat que caracteritza als entorns, edificis i espais públics de la societat, no es produeixen aïlladament. sinó que depenen de la interacció de certs components.

INTERACCIÓ DE COMPONENTS EN LA PROMOCIÓ DE L'ACCESSIBILITAT

Estructura normativa i institucional, que estableix les exigències mínimes d'accessibilitat i ha de promoure el seu compliment.

Nivell tecnològic, que estableix el desenvolupament de solucions i les seves possibilitats d'aplicació.

Organització social, que es a la vegada, receptora, medidora, i executora de les condicions establertes per les normes, les Institucions i la tecnologia.

NECESSITATS A L'ÀMBIT DE RESPONSABILITAT SOCIAL

Millorar la formació sobre la matèria i conscienciar sobre el problema als responsables de la configuració i disseny de l'espai urbà, no tan sols a tècnics, urbanistes, arquitectes, enginyers, etc. sinó també a promotors i altres agents, l'activitat dels quals es desenvolupa en el medi urbà (empreses de serveis i transport, quioscs, bars i restaurants amb terrassa., etc).

Conscienciar a la població i fer-la particip en el compromís per l'accessibilitat per tal d'evitar els incompliments cívics.

La millora de les condicions d'accessibilitat a les zones de més recent creació, es deu més a criteris de disseny i qualitat urbana mal concebuts, que no pas a una correcta formació i conscienciació sobre els problemes d'accessibilitat. Però tot mirat, es podria deduir, tot i el irregular (per no dir baix) nivell d'accessibilitat existent, la situació no es tan dramàtica ja que molts dels mateixos es podrien solucionar a través de projectes d'urbanització i amb la introducció de criteris de disseny accessible en tots els àmbits de l'activitat municipal, sense que això tingui que suposar obres complexes o d'elevat cost.

El conjunt dels problemes mencionats es poden agrupar en tres gran grups i tots ells es deriven de:

- **Manca de consideració dels criteris d'accessibilitat en el manteniment dels espais urbans i de rigor en l'aplicació de les mesures de disciplina urbana:** mala execució, manca de manteniment, vehicles, obres, senyalització, incompliment cívic, mobiliari urbà, etc.

- **Manca d'integració dels criteris d'accessibilitat en el disseny de la urbanització de l'espai urbà;** escanyament de voreres deguts a mobiliari urbà o comercial, pavimentació inadequada, manca de rebaix als guals de vianants i cruïlles, elements que limiten l'alçada lliure de pas, etc.
- Els derivats de problemes de la **configuració estructural de l'espai urbà;** pendent excessiu, canvis de nivell, voreres estretes, etc.

No es pot qüestionar que compten amb un denominador en comú pel que fa a la responsabilitat de a qui pertany les qüestions referents a aquestes competències.

La manca de coordinació entre la planificació urbanística i les normes d'accessibilitat i/o entre els departaments administratius responsables de les dues àrees encara es fa evident. Aquesta manca d'integració de l'accessibilitat al urbanisme (planificació, urbanització i gestió de l'espai urbà) com un requisit imprescindible, es l'origen de molts dels problemes que existeixen. La qual cosa es atribuïble a la quasi bé generalitzada ignorància mútua entre ambdós camps normatius.

Per una banda, a la legislació urbanística fins ara vigent no existeix una consciència suficient del problema i de la responsabilitat dels instruments urbanístics en l'assoliment d'un medi urbà accessible on, malauradament, encara es considera l'accessibilitat com un aspecte derivat d'una regulació sectorial que s'ha de complir, però no com un component intrínsec de l'espai urbà que s'ha de considerar en tot moment, des de la planificació, el disseny i la gestió, entre d'altres aspectes.

Es per aquesta raó que, una de les principals estratègies contemplades al Pla Nacional d'Accessibilitat, es refereix a la important necessitat de fer les **adequacions necessàries en la normativa legal sobre accessibilitat**. Ja que, tot i la importància de la normativa vigent sobre accessibilitat, valuosa en exemples i paràmetres per a garantir un disseny accessible de l'espai urbà i l'edificació, els nous barris continuen sense ser plenament accessibles. I a les obres d'urbanització i manteniment que es realitzen contínuament a l'espai urbà, continua sense integrar-se els criteris de Disseny per a Tothom.

LA LEGISLACIÓ URBANÍSTICA

La normativa urbanística constitueix el marc jurídic fonamental per a la ordenació de l'espai tan per a la delimitació, definició i disseny de l'espai públic com per a establir les condicions que han de complir les edificacions i regular les obligacions de tots els agents implicats en el disseny de la ciutat. Per això es considera un instrument bàsic per a la consecució d'un medi urbà accessible.

A partir d'aquesta consideració es plantejà l'anàlisi de la normativa urbanística vigent amb un doble vessant.

- Anàlisi de la consideració de l'accessibilitat en la legislació urbanística vigent.
- Anàlisi de les possibilitats potencials i adequació dels plans urbanístics per a millorar l'accessibilitat urbana.

D'aquesta anàlisi es dedueix que la Llei del Sòl de 1998 i la posterior modificació del text refós de la Llei del sòl, aprovat pel Reial decret legislatiu 2/2008, de 20 de juny, no contenen disposicions específiques en quan a la forma d'utilitzar i ordenar l'espai o que configuri un model urbanístic específic i, en aquest sentit, no inclou cap regulació concreta de les condicions d'accessibilitat. El següent pas, referent a la possible adequació dels plans urbanístics s'ha arribat a la recent aprovació, fa uns mesos, de la nova **Llei 8/2013, de 26 de juny, de rehabilitació, regeneració i renovació urbanes (B.O.E. 27-6-2013)**

El Pla General municipal, amb el nom concret que es dona en cada municipi, es l'adequat per a contemplar un model de ciutat i una estructura urbana global que possibiliti l'accessibilitat i a la vegada, faciliti i simplifiqui la vida a tots.

Plans Parciais	Adequats per ordenar i dissenyar les noves àrees urbanes de forma accessible tant en la seva estructura, itineraris i localització de diferents activitats i serveis de manera que quedi garantida la seva accessibilitat.
Plans Especials	De millora de l'entorn urbà o de reforma interior en el sòl urbà, destinats a realitzar operacions per resoldre problemes concrets o millorar les condicions en general de les àrees urbanes ja existents, es podrien utilitzar per operacions de millora de l'accessibilitat, adequant-los als Plans Especials d'Actuació.
Ordenances municipals	Constitueixen el darrer graó de la cadena normativa que concreta, especifica i completa per a un àmbit concret la legislació o normativa de rang superior estatal o autonòmica.
Plans Municipals d'Accessibilitat Global	El seu disseny ha de contemplar un procés d'actuació integral en un municipi i en el que el document tècnic d'informació i proposta de supressió de barreres físiques es un dels seus elements més importants, però s'ha d'acompanyar amb; <ul style="list-style-type: none"> - <i>Proposta de processos de participació, conscienciació i consulta de tots els agents implicats.</i> - <i>Anàlisi global sobre els problemes d'accessibilitat a la ciutat.</i> - <i>Anàlisi multisectorial dels problemes tractant d'identificar les causes.</i> - <i>Propostes de gestió i actuació dirigides als diferents camps i sectors.</i> - <i>Disseny i implantació de mecanismes de seguiment i control del desenvolupament del Pla.</i>
Plans d'Actuació per	Son documents operatius concrets, referits a les obres, actuacions i determinacions necessàries per a suprimir les barreres físiques

---

l'Accessibilitat en barris o àrees concretes, o a tot l'àmbit urbà en cas de nuclis petits.

Els Plans d'accessibilitat representen la intenció més rellevant, fins el moment, de desenvolupar una veritable eina operativa per resoldre els problemes d'accessibilitat urbana. Però no s'han de concebre com a documents tècnics estàtics, sinó que s'han de considerar com part d'un procés que hauria de començar amb la decisió de la seva realització com a revulsiu d'una operació o política urbana completa i ambiciosa que ha d'incloure, a curt i mig termini, les fites a assolir.

Fundació Tarragona Unida
Lluís Roig
Arquitecte tècnic i
enginyer d'edificació

FONS:

- * Hacia la plena participación mediante el Diseño Universal. Soren Ginnerup (Comité de Expertos sobre Diseño Universal)
- * I Plan Nacional de Accessibilidad 2004 - 2012
- * La accesibilidad en España. Diagnóstico y bases para un plan integral de supresión de barreras.